

Toegevoegde economische en ecologische waarden

Dat biologische bedrijven economisch rendabel zijn, komt vooral door de meerprijs die aan het eind van de keten wordt betaald. Een deel van deze meerprijs komt bij de boer terecht. Daarnaast kunnen verminderde kosten bijdragen aan het resultaat.

TEKST | FEITZE VAN DER HOEK & LEEN JANMAAT

Hoewel er biologische ketens bestaan, is er geen sprake van biologische economie. De studies over economie gaan doorgaans over vergelijkingen van bedrijfseconomische resultaten tussen biologische en reguliere bedrijven. In veel doorrekeningen blijkt dat de kosten per kilo product in biologische landbouw wat hoger uitvalt. Indien voor biologische producten een meerprijs wordt berekend, worden deze meerkosten veelal gedekt. Zo wijst een vergelijking tussen biologische en reguliere akkerbouw uit dat zowel het inkomensniveau als de variabiliteit ervan hoger is in de biologische landbouw. Uit deze studie bleek ook dat biologische akkerbouwers een hoger risico dragen bij gewasopbrengsten, gewasprijzen en variabele inputkosten per gewas. De studie, verricht binnen het project 'De meerwaarde van de bioboer', beperkt zich niet tot Nederland maar bekijkt het economische aspect vanuit een breder blikveld.

Risico's blijken ook hoger te liggen in de melkveehouderij. Dit betreft zowel hogere prijs- als hogere productierisico's. De prijsrisico's liggen hoger in de biolo-

gische landbouw voor zowel de melkprijs als de krachtvoerprijs. Uit het onderzoek bleek verder dat met betrekking tot het productierisico alleen de melkproductie per koe een aanzienlijk hoger risico vormt in de biologische landbouw. Een hogere melkproductie betekent niet automatisch een beter rendement. Op veel biologische melkveebedrijven ligt de melkproductie lager in vergelijking tot gangbare melkveebedrijven. Echter, doordat de kostprijs vaak ook lager ligt gevoegd bij de hogere biologische melkprijs, zijn biologische bedrijven economisch wel gezond. Uit vergelijkbare studies is gebleken dat een meerprijs voor biologische producten nodig is ter compensatie van lagere opbrengsten en veelal hogere kosten. Indien de biologische meerprijzen niet werden toegepast, waren de baten/kostenverhoudingen lager ten opzichte van regulier (-8 tot -7%). Nadat de feitelijke meerprijzen werden toegepast, was de biologische landbouw juist winstgevender (22-35%).

Opbrengsten en kosten zijn niet het hele verhaal. Het is ook belangrijk te kijken naar de verdeling van de geldopbrengsten

in de keten. Zo ontvangt een gangbare boer tussen de € 0,03 en 0,20 voor een kilo aardappelen. De kostprijs ligt tussen € 0,12 en 0,18 per kilo. In de supermarkt betaalt de consument tussen de € 0,50 en 2,00 voor een kilo (ongeschild en niet voorgeschild). Voor uien geldt iets vergelijkbaars: de boer krijgt gemiddeld € 0,03 tot 0,15 per kilo bij een kostprijs tussen € 0,08 en 0,12, de consument betaalt in de winkel minstens € 1,50 per kilo. De winstmarges komen dus niet bij de boer terecht maar verderop in de keten. Op dit vlak komt de biologische akkerbouwer er wat beter vanaf. In de studie Beyond 'mainstream' and 'alternative' in organic food supply chains werd vastgesteld dat de prijs bij de boer én de verkoopprijs van biologische versproducten hoger zijn dan bij gangbaar en dat supermarkten de belangrijkste afzetmarkt zijn van biologische melk en appels in de onderzochte landen.

Bij meerdere ketens is er gekeken naar de toegevoegde waarde in de keten. Hieruit bleek dat het aandeel van de boeren in de toegevoegde waarde varieert van 3 tot 65 procent van de toegevoegde waarde die wordt gecreëerd in de geanalyseerde biologische toeleveringsketens. ■